

Sêndo na Bê-Afrîka II

Längö 11 tí nze tí kakaûka ngû 2019

Watömbä na Alfred Yekatom ngâ na Patrice-Edouard Ngaïssona

Müngö-yângâ tí yêngö-da na akpälê na yâ tí tènê tí Yekatom na Ngaïssona, Längö 11 tí nze tí kakaûka ngû 2019

ÂWÄFÄNGÖ-NGBANGA ATENE NYE ?

Na längö 11 tí nze tí kakaûka (décembre) ngû 2019, Kôzo kubû II tí Fängö-ngbanga tí Dangbanga tí Pöpöködörö têtí Gino (“CPI” wala “Dangbanga”) amû mbênî yângâ sô zo kûê ayêda gî na mbênî mbâgê tí âkpälê tí âgino tí birä na tí âgino na terê tí âzo sô wabîngö-tênê adê nî na terê tí Alfred Yekatom na Patrice-Edouard Ngaïssona, sî lo tokua âla na dawä tí Kôzo Kubû tí Fängö-ngbanga. Títene abata sîrîrî tí âwapâsi na âwakambisa, müngö-yângâ sô angbâ na lingö, sî müngö-yângâ sô azî mbâgê nî awe, ayeke vunga nî na mbênî tângo.

Müngö-yângâ sô abâ yêngö-da na âkpälê sô, ayeke gî tí fa tóngana tènê tí wabîngö-tênê alîngbi tí gue na dawä tí ngbanga. Müngö-yângâ sô afa polêlê pépe âkpälê tí âwatênê úse sô abâ atene tènê ayeke na li tí âla, ngii tóngana afa na dawä tí Dangbanga atene âla yeke âwakpälê, sî mbênî kîte adutî da pépe.

SÔWA ÂKPÄLÊ NÎ LÂ AYÊDA NA NÎ ?

Kubû ayêda atene âkötä tènê sô afa atene, na pöpö tí nze tí mvuka (septembre) ngû 2013 ngâ na nze tí kakaûka ngû 2014, mbênî birä na ngombe sô ayeke tí pöpöködörö pépe adutî lânî na ndö tí sêse tí Bêafrîka na pöpö tí âSelêka na âAntî-Balaka, âla úse kûê ayeke âbûngbi tí birä sô aleke terê na ndembê nî lânî; sî ngâ âAntî-Balaka abi mbênî kôtä birä na terê tí âmîsîlîmi sô ayeke âsiwili, sô abâa âla - ndâli tí vöröngö-nzapä tí âla wala ndâli tí marä tí âla - tóngana âwamüngö-mabôko wala âzo sô ayê âSelêka, sô títene âla kûê ayeke âwakpälê tí âgino sô âSelêka asâra fadê.

Âdu tènê sô abâa Pakara Yekatom, Kubû ayêda atene âkötä tènê sô amû lègê tí fa atene lo yeke fadê wakpälê (i) tí âgino tí birä tí fängö-zo, âsiönî särängö-yê, dörököngö-zo, âgüêngö na birä na mbänä na terê tí âsiwili, âgüêngö na birä na mbänä na terê tí âda tí vöröngö-nzapä, müngö âmaseka na yâ tí turûgu, müngö nga na zîängö âmôlengê sô ngû tí âla âde ahön ngû balê-ôko na okü (15) pépe, tí gue na âla na âbirä, güêngö na âzo na mbênî ndo ndê ; ngâ (ii) âgino tí fängö-zo, tûmbängö âzo na kôdörö tí âla, töküängö âzo na ngangü na mbênî ndo, zîängö âzo na kânga ngâ na âmbênî siönî ngôbo tí gbänzîngö zo tí dutî yamba, dörököngö-zo, siönî särängö-yê na âzo ngâ na âmbênî marä tí yê sô akpa tí zo pépe. Atene asâra fadê âgino sô na ândo ndê ndê na Kôdörösêse tí Bêafrîka (Bangui, sô na yâ nî awara Cattin, Boeing, dambëtî Yamwara ngâ na PK9 lègê tí Mbaïki). Kubû ayêda atene âkötä tènê sô amû lègê tí fa atene Pakara Yekatom la asâra fadê âgino sô, lègêoko na âmbênî zo wala na lègê tí âmbênî zo, wala tóngana mbênî sêngê wamüngö-mabôko, lo mü fadê yângâ tí särängö âgino sô.

Âdu tènê sô abâa Pakara Ngaïssona, Kubû ayêda atene âkötä tènê sô amû lègê tí fa atene lo yeke fadê wakpälê (i) tí âgino tí birä tí fängö-zo, âsiönî särängö-yê, dörököngö-zo, lüngöngö na zo na ngangü, güêngö na birä na mbänä na terê tí âda tí vöröngö-nzapä, güêngö na âzo na mbênî ndo ndê, bûbängö âkûngbâ tí âwato, nzîngö âkûngbâ, ngâ (ii) âgino tí fängö-zo, tûmbängö âzo na kôdörö tí âla, töküängö âzo na ngangü na mbênî ndo, zîängö âzo na kânga ngâ na âmbênî siönî ngôbo tí gbänzîngö zo tí dutî yamba, dörököngö-zo, lüngöngö na zo na ngangü, siönî särängö-yê na zo ngâ na âmbênî marä tí yê sô akpa tí zo pépe. Atene asâra fadê âgino sô na ândo ndê ndê na Kôdörösêse tí Bêafrîka (Bangui, sô na yâ nî awara Cattin, Boeing, dambëtî Yamwara, Bossangoa ngâ na PK9 lègê tí Mbaïki). Ngaïssona amû fadê mabôko na lo, müngö-mabôko tí lo wala särängö mbênî yê na yâ tí särängö âgino sô asâra tènê nî kôzo awe, wala tóngana mbênî sêngê wamüngö-mabôko, lo mü fadê mabôko na mbênî ngôbo ndê na särängö âgino sô, na lègê tí mbênî bûngbi tí âzo sô särängö yê tí âla ague ôko.

Kubû ake tí yêda na âtanga tí âtênê nî, ngbanga tí sô âyê tí kambisa (éléments de preuve) sô Wabîngö-tênê afa alîngbi pépe.

ALÎNGBI TÎ KE MÜNGÖ-YÄNGÄ SÔ?

Âwagbûngê-kokö na wabîngö-tênê alîngbi pépe tí ke bîaku müngö-yângâ sô ayêda na âkpälê nî. Yêoko, âla lîngbi tí hûnda na Kôzo Kûbu II tí mü na âla lègê tí ke nî. Längö sô amû ndâli tí mbênî marä hûnda tóngaso atônâ nî gî na pekônî sô agbîan müngö-yângâ sô na yângâ tí farânzi sî avunga nî.

SÔWA ÂKÂPÂ NÎ LÂ AYEKE GÄ ÂNDE NA YÂ TÎ TËNË SÔ?

Ayeke zî mbâgë tí müngö-yângâ tí yëngö-da na akpälë sô sî âzo alîngbi tí diko, ayeke vunga ânde nî na mbênî tângo. Tî kü na nî, âmbâgë (parties) nî ayeke na doröä tí âla na yâ tí ngbanga sô, âla lîngbi tí hûnda tîtene amû na âla lëgë tí ke müngö-yângâ sô, Mokönzi tí CPI ayeke zîa ânde na sêse na mbênî tango mbênî Kôzo Kubû tí Fängö-ngbanga. Ayeke Kôzo Kubû tí Fängö-ngbanga nî, sô âmbênî wafängö-ngbanga otä (3) ayeke da, sî ayeke duñi ânde na li tí kâpa tí kodëlëgë (procédure) sô ayeke gä: Fängö-ngbanga nî. Hîo na pekô tí zîängö lo na sêse, Kôzo Kubû tí Fängö-ngbanga nî aleke ânde âmbênî bûngbi tí bâ âtondo ngâ tí bâ âmbâgë ngâ na âzo sô ayeke na yâ tí ngbanga nî, tîtene afa längö tí fängö-ngbanga nî ngâ tí yâpu nzônî tambûla tí angbanga nî. Kubû nî ayeke kîri na tënë na âkôzo hûnda tögana, mbîrîmbîrî tënë na ndö tí kâpa na ângôbo tí vüngängö âye-kambisa.

ÂWAPÂSI ALÏ ÂNDE NA YÂ TÎ NGANGA SÔ?

Hein, âwafängö-ngbanga amû lëgë na âwapâsi 1085 tí li na yâ tí kodëlëgë (procédure) tí ngbanga sô. Âla yeke na âsêlê-ndiä (représentants légaux), âwagbüngö-koko töngana wagbüngö-kokö Dmytro Suprun, wagbüngö-kokö Abdou Dangabo, wagbüngö-kokö Elisabeth Rabesandratana, wagbüngö-kokö Yaré Fall, wagbüngö-kokö Marie-Edith-Lawson, ngâ na wagbüngö-kokö Paolina Massida.

NA NDEMBË SÔ AKÂNGA ÂWATËNË NÎ NA NDOWA?

Ngbène na längö tí töküängö âla na Dangbanga, akânga âwatënë sô na dakânga tí CPI na Scheveningen, na la Haye sô ayeke na Pays-Bas. Ndâli tí nzônî duñi tí âzo tí kânga, dakânga asâra yê alîngbi na âkötä ndiä tí pöpöködörö na lëgë tí ândiä tí zo. Âzo sô azîa na kânga, abâ atene tënë ayeke na li tí âla pëpe, ngii töngana afa bianî akpälë tí âla na pekô tí mbênî ngbanga, sô mbênî kîte aduñi da pëpe.

ÂWAFÄNGÖ-NGBANGA WA LÂ AYEKE BÂ TËNË SÔ?

Na yâ Kozô Kubû II nî, ayeke âwafängö-ngbanga töngana: Wafängö-ngbanga Antoine Kesia-Mindua, Wafängö-ngbanga Tomoko Akane nga na Wafängö-ngbanga Rosario Salvator Aitala. âWafängö-ngbanga tí CPI ayeke âzo sô ane terê tí âla mîngi, sô ahînga âla ndâli tí müngö-mbâgë tí zo pëpe ngâ na nzônî duñi tí âla, si âla yeke na âyê sô kûê ahûnda na yâ tí âködörö tí âla ôko ôko ndâli tí sârängö âkötä kua tí fängö-ngbanga. Âla kûê ahînga kua, alîngbi na âkua tí Dangbanga. Lîngö tí âködörö Bûngbi sî ayeke soro âWafängö-ngbanga ndâli tí hîngängö-kua tí âla sô ahînga nî na lëgë sêndiä tí gino ngâ na lëgë tí kodëlëgë (procédure) tí gino ngâ/ wala na yâti âkua tí sêndiä tí pöpöködörö, töngana sêndiä tí pöpöködörö, tí zo ngâ na âsêndiä tí Zo.